

PHƯƠNG HOA – Bút Ký: Nhờ Một Bài Thơ Hay – Tôi Tập Làm “Ngâm Sĩ”- Vài Buổi Lễ Tưởng Niệm Ngày Tiếu Tường Của Hoà Thượng Thích Tuệ Sỹ.

Phương Hoa

Vào đầu:

KÍNH DÂNG THẦY THÍCH TUỆ SỸ

(Tam khúc liên châu)

Lễ tưởng niệm Thầy buổi tối nay

Lời thơ, tiếng hát, điệu đàn bay...

Vinh danh đức c◌ tình thêm trọng
Kính ngưỡng ân sâu nghĩa quá dày
TUỆ SỸ dịch tàng kinh thán thán
SƯ ÔNG truy◌n Đạo s◌ ngày ngày
Dù cho phàm th◌ đà tan bi◌n
Danh Thánh còn lưu th◌ giới này.

*

Th◌ giới này lời Phật gi◌ng sâu
Từ bi bác ái ngự chương đ◌u
SƯ ÔNG đức rộng nhu◌n thi phú
HOÀ THƯỢNG tài cao nhuy◌n Đạo m◌u
Phàm th◌ b◌t an lòng nguyệt t◌
Tr◌n tâm định ◌n trí tươi m◌u
Trước khi vĩnh biệt Người còn g◌ng
Đ◌ lại dương tr◌n những ngọc châu.

*

Những ngọc châu g◌m ĐẠO, PHẬT, KINH
Hàng đêm SƯ c◌ đ◌ vượn mình
Hậu nhân dạy b◌o ngu◌n trung trực
Đệ t◌ trao truy◌n cội khi◌t tinh
Cao c◌ t◌m lòng TH◌Y trọn nghĩa
Dày sâu tâm huy◌t CỤ chân tình

Tạ ơn con kính bài thơ nh

TUỆ SỸ dâng Ngài cõi Thánh linh.

Phương Hoa – Viết trong ngày Lễ Tưởng Niệm Thầy Tuệ Sỹ – DEC 22, 2024

Chiều nay, 22 tháng 12, 2024, một buổi lễ Tưởng Niệm Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ thật là trang trọng đã diễn ra, nhân dịp ngày Tiếu Tường của Ngài vừa qua, do nhóm Cư Sĩ Phật T B C Cali, nhóm thân hữu Cựu Sinh Viên Sài Gòn, Vạn Hạnh, Phật Học Viện H i Đức Nha Trang, và Tu Viện Quảng Hương Già Lam tổ chức tại nhà Hàng Chay Di Lạc, San Jose.

Tôi và cô bạn Minh Thúy đã đến sớm hơn một chút theo lời Thúy Nga – trưởng Ban Văn Nghệ một hội đoàn khác – và cũng là trưởng Ban Văn Nghệ của Văn Thơ Lạc Việt (VTLV) chúng tôi, để gặp anh Long nhạc sĩ phụ trách buổi văn nghệ cúng dường Thầy Tuệ Sỹ, và “dợt tông” trước chu n bị cho những bài thơ chúng tôi sẽ diễn ngâm trong buổi lễ.

Đến sớm mà không sớm. Nhà hàng Di Lạc đã đông người từ trong ra tận ngoài cửa. Rất nhiều Phật tử, học viên trường Cao Đ ng Phật Giáo, sư thầy, ni cô, và bà con thân hữu trong cộng đ ng Việt Nam ở thành phố San Jose và các vùng phụ cận. Thôi thì cánh nữ mặt hoa da phấn ngoài trang phục áo lam lại có thêm đôi màu đỏ s c khoe duyên trong mùa Lễ. Các ông còn trang trọng hơn nữa với những bộ “đồ lớn” càng làm tăng thêm vẻ uy nghi của các “đ ng anh hùng” thời VNCH xưa.

Thực ra tôi chỉ là tên “thợ” nghiệp dư, mà vì yêu thơ của thầy Tuệ Sỹ nên khi nghe Thúy Nga mời thì “xâm mình” tình nguyện hưởng ứng, theo kiểu ...tho chút chơi, chứ tôi đâu có rành nhạc lý chi mô mà dợt với tập, tông với n t. May mắn, anh chàng nhạc sĩ trưởng Long này rất dễ tính. Nghe tôi nói không rành nhạc lý và chỉ có thể nhận chữ “đọc” thôi, còn chữ “ngâm” xin nhường cho các vị nghệ sĩ chuyên nghiệp, thì Long nói, “Chị cứ ngâm thoải mái, em sẽ ráng...chạy theo cho, không sao đâu.”

Nói chuyện với Long xong tôi ngồi vào bàn cùng Minh Thúy, thích thú nhìn quanh. Nhà hàng được trang trí đẹp rực rỡ sáng chói ánh vàng Phật Giáo, với hai cây cờ Đạo, cờ Vàng VNCH thật lớn, băng rôn, cùng hình ảnh Phật, và chiếc bàn hương án trên sân khấu có đặt bức di ảnh của Thầy Tuệ Sỹ uy nghi. Không Quân Lê Văn Hới, anh Chín Tịch VTLV hội chúng tôi, mang thật nhiều chậu hoa Trạng Nguyên trưng đôn đôn bày biện khắp nơi trong nhà hàng, càng làm tăng thêm phần đẹp đẽ.

Lúc này đã có mặt cả những vị dân cư địa phương, cô Vân Lê Chín Tịch Học Khu East Side San Jose, tân Giám Sát Viên mới đến của Betty Dương, cùng các vị thân hào nhân sĩ quanh vùng San Jose và các nơi. Nhiều nhà báo, phóng viên truyền thông, đài TV, và nhiều Hội đoàn với máy quay phim rộn ràng tới lui trông thật nhộn nhịp. Các món chay hấp dẫn đang được nhân viên nhà hàng Di Lạc chuồn bị bày ra đầy bàn trông thật đẹp mắt, và tất cả quan khách đều được những Phật tử tình nguyện viên tới từng bàn mời nước mời trà với vẻ mặt đầy thân thiện hân hoan.

Ngồi cạnh tôi và Minh Thúy, là một Phật Tử, cũng là học viên trường Cao Đẳng Phật Học online của GS Tiến Sĩ Nguyễn Hồng Dũng (Như Ninh) với chúng tôi mà lần đầu tiên gặp mặt. Chị tên Thanh Hạnh, đến từ Nam Cali và đi thong tới buổi lễ không kịp ăn uống gì. Điều này cho thấy sức ảnh hưởng và sự kính quý Hòa Thượng Tuệ Sỹ vô cùng to lớn đối với cộng đồng. Thanh Hạnh ngồi xem văn nghệ mà miệng không ngớt trầm trồ, chắc cô nàng cũng có máu văn nghệ không nhầm. “Trên này sinh hoạt vui quá, ước gì em ở đây sẽ theo các chị học tập hát và ngâm thơ.”

Từ trái: TS Nguyễn Hồng Dũng, Thanh Hạnh, Phương Hoa, Hoa, Minh Thúy

Một đầu buôi l, v n là anh cựu binh VNCH Hoàng Thư ng, một anh hùng c a quê xưa, cũng là trư ng Ban Nghi L c a VTLV – và c a các hội đoàn quanh vùng Thung Lũng Hoa Vàng – lên đi u khi n th tuc đ u tiên, chào cờ Mỹ, cờ VNCH và Phật Giáo Ca một cách đ y trang trọng. C m động nh t, là khi anh Hoàng Thư ng đọc lời trong phút mặc niệm anh linh các chi n sĩ, anh hùng, và ti n nhân VN cũng như 58 nghìn t sĩ Hoa Kỳ đã nằm xu ng tại Việt Nam. Nh c sơ qua một chút v anh trư ng ban Nghi L c a VTLV chúng tôi. Anh Hoàng Thư ng là phu quân c a trư ng ban Văn Nghệ Thúy Nga, nên chúng tôi thường gheo, “Hai người đ u trư ng c, thì không bi t khi ì nhà ai là phó nh ?” Có l n tôi h i Thúy Nga: -Anh Hoàng Thư ng r t có tài và có tâm với T Qu c, hai người thật xứng đôi, làm sao mà gặp nhau hay vậy, trước 75 hay sau? – Sau 75, sau 5 năm rưởi đi tù c i tạo. Thúy Nga tr l lời. Tôi khen: – Wow! Đúng là tình nghèo! Sau khi đi tù v ai cũng tr ng tay mà còn có người thương xinh th thì đúng là... True Love!

Trái: Hoàng Thuýng, Trúýng ban Nghi L. Phái: Minh Thúý, Trúýng ban Văn Nghệ Thúý Nga, Phương Hoa

Đột nhiên, Minh Thúý kêu tôi và ch÷ vào một “đ÷ng hùng anh” đang đứng phía ngoài. Chúng tôi đã hẹn hôm nay sẽ gặp anh Lê Bình Định, Trúýng Ban Biên Tập của diýn đàn văn thơ “Văn Bút Tao Đàn H÷i Ngoại” mà chúng tôi mới tham gia g÷n đây. Anh Định là người San Jose, “cội nguýn g÷c r÷” của thành ph÷ biệt danh “Thung Lũng Hoa Vàng”. K÷ cũng vui và có chút hơi...h÷i hộp, khi chờ đợi người bạn “÷o” s÷p thành thật. Hai chị em cứ

mãi ngóng trông ra cửa mà không biết ai là người mình sẽ gặp, cuối cùng “người ấy” cũng xuất hiện, và đã nhận ra chúng tôi. Rất tiếc vì đông người quá khó tiếp cận nhau, nên anh đã ...lặng lẽ ra về. Nhưng chúng tôi cũng rất vui, vì ít ra buổi Lễ cũng đã “đón tiếp trong thềm lặng” một người bạn văn thơ mới của chúng tôi.

Hình trên: Tân Giám Sát Viên Betty Dương & Vân Lê đang trao tặng bằng Tương Lục cho các nhân vật có công với cộng đồng Phật Giáo vùng San Jose 50 năm qua.

Không phải chỉ mình anh Hoàng Thuởng là “người cũ”, hôm nay nơi đây còn có nhiều vị cựu công chức, học giả, nhà báo, Giáo Sư, Tiễn Sĩ, cựu quân nhân VNCH mà chiến công xưa từng rất oai hùng.

Sau khi anh TS Nguyễn Hồng Dũng giới thiệu khai mạc buổi lễ xong thì một vị Sư Thầy đọc kinh Niệm Hương và dâng lời cầu nguyện Thầy. Cư Sĩ Nguyên Lợi là nhà báo Huỳnh Lương Thiện đã lên đọc tiểu sử của Hòa Thượng Thích Tuệ

Sỹ, một bản tiểu sử khiến người người xúc động, ngưỡng mộ, và yêu thương. Tiểu sử và tài năng của Thầy Tuệ Sỹ đã phổ biến khắp nơi từ trước tới giờ, ở đây tôi không cần lặp lại. Chỉ xin nhắc một chút là Thầy thông thạo nhiều ngôn ngữ, từ Hán Tự, đơn Anh ngữ, Pháp, Lào, Thái, Nhật, Tây Tạng, và còn cả ngữ Pali và Sanskrit cùng Đức ngữ, đáng khâm phục.

Khi đến dự lễ, cô Vân Lê đã mang tới rất nhiều bông Vinh Danh để cho Tân Giám Sát Viên Betty Dương thay mặt Thành Phố trao tặng cho các vị Phật Tử và thân hữu đã có công lớn trong việc giúp đỡ, phục vụ cộng đồng Phật Giáo địa phương trong gần năm chục năm qua. Mọi người hạnh phúc, lên nhận bằng khen, và vui vẻ cùng nhau chụp hình.

Xen lẫn các màn văn nghệ là quan khách được mời lên nói chuyện, và vinh danh, tư tưởng niệm vị Cao Tăng tài hoa xuất chúng của Phật Giáo Việt Nam Thế Kỷ Nhứt còn lại từ thời VNCH.

Nhóm Tuệ Đăng, Thu Nga cùng toàn ban văn nghệ, cộng thêm nhóm VTLV của Thúy Nga đã cùng nhau dâng lên Thầy những ca khúc, vọng cổ, và diễm ngâm thơ của Thầy làm cho buổi lễ thật là rộn ràng tươi vui.

Trở lại chuyện ngâm thơ. Tôi yêu thích hết các bài thơ của Thầy Tuệ Sỹ nhưng tôi không phải là nghệ sĩ ngâm thơ. Lâu nay trong các buổi họp hành hay đại hội của VTLV tôi chỉ... đọc thơ và hát Karaoke bày bạ cho vui với mọi người. Trong nhóm văn nghệ hôm nay, Thúy Nga kêu mọi người tự chọn bài thơ nào của Thầy mà mình thích rồi ghi cho cô ghi vào danh sách. Các chị em nghệ sĩ đã chọn nhiều bài thơ từng được nhiều người diễm ngâm và phổ biến khắp nơi, bài nào cũng hay không gì sánh nổi.

Riêng phần tôi, dù ngâm thơ không phải là “nghệ của nàng” nhưng tôi đã tìm được trong vô số bài thơ nổi tiếng của Thầy Tuệ Sỹ một bài thơ Hán Việt rất là xúc động. Bài thơ Đường luật Thất Ngôn Bát Cú có tựa đề là “Tự Thuật” đã làm cho tôi phải dừng lại, nghiền ngẫm, và rồi quyết định lấy xuống bài thơ đậm vị Thi Nhân này.

TỰ THUẬT

Tam thập niên tiển học Khổng Không

Kinh hàm đôi lũy ám Tây song

Xuân hoa bất cập xuân quang lão

Thúy trúc tà phi túy mộng hân
Nhóm nhiêm trường mi thùy hoại án
Ta đà tở phát bán tàn phong
Nhứt triêu cước lạc huyên nhai hạ
Thầy bẻ Chân Không đỏi tịch hân

Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ

Tôi và nhà tôi đã theo học nhiều khóa Thiển, tập trường trai, và thực hành Thiển định cũng đã mấy năm. Đọc bài thơ này tôi có cảm giác như là “Cá gặp nước” như là tìm được tôn chỉ cho mình noi theo. Thầy Tuệ Sỹ dù gặp phong ba bão táp trong cuộc đời tù tội, thầy chỉ cần dùng cái thuyết “Chân Không” mà đỏi lại với những gian truân. Và thầy đã tởn tại đó trở về chùa tiếp tục theo đuổi công việc Phật Pháp cho đến cuối đời.

Sau khi nghiền ngẫm kỹ, tôi mạo muội...cần bút tạm phụng dịch và họa lại một bài:

TỰ THUẬT

(Kính tạm phụng dịch và họa y đở)

Ba chục năm từng học “Khô Không”
Kính tàng chết đởng ngập đởu song
Xuân nẻng không thưẻng xuân già cội
Trúc biẻc lơ bay bóng nỏ hân
Mẻy chẻc mi dài xỏa án cũ
Nay đà tóc trẻng phẻ đỏi phong
Một ngày hụt bước rơi triẻn thẻm
Dùng thuyết “Chân Không” dịch tẻi hân.

Phương Hoa – DEC 16/2024

Không dừng lại ở đó, vì quá ngưỡng mộ bài thơ Tự Thuật của Thầy, sau khi đưa bài họa cho chàng xã nhà tôi đọc và được sự ‘vỗ tay” của chàng, gần ngày đi tôi bèn “lấy trớn” họa luôn một bài nữa theo cái thề ...vui vui tôi thường xướng họa cùng bạn thơ trên các diên đàn, “Thề Song điệp lưỡng đẩu xà” mục đích để đọc dâng tặng Thầy trong ngày Lễ Tưong Niệm.

TỰ THUẬT

(Song Điệp Lưỡng Đẩu Xà – Kính tạm phỏng dịch và cấn họa y điệu)

Không khờ, trường kỳ luyện “Khờ Không”

Song đẩu kinh chột ngập đẩu song

Cội già Xuân lỗ, Xuân già cội

Hồn não trúc lay, trúc não hồn

Án chạm mi dài, đà chạm án

Phong ngồi tóc trơng, đã ngồi phong

Sợ chân triền thềm, dù chân sợ

Hàng ánh “Chân Không” địch ánh hàng.

Phương Hoa – DEC 21, 2024

Tôi chỉ là hàng hậu học, rất ngại múa rìu qua mắt thợ, nhưng vì cảm xúc đối với bài Tự Thuật của Thầy nên mới “xâm mình” gửi mấy bài thơ họa cho cô Trưởng Ban hội ý kiến xem có thể dùng được cùng với bài xướng của Thầy hay không. Và khi Thúy Nga nói “Ồn lắm mà chị” tôi vui mừng in ra và rắng “tụng đi tụng lại” suốt một đêm.

Lúc được Thúy Nga gọi tên trước mọi người, tôi thực tình ...run lắm. Nhưng sau khi quay lại án thờ xá Hòa Thượng ba xá xong, nhìn đi như Người tôi như thêm sức. Tôi đã trình bày cả ba

bài thơ xướng và họa suông sã không vấp váp, và được sự cổ vũ của nhiều người lúc bước xuống chỗi ngai, thì tôi rất vui.

Nhưng rồi đến khi thưởng thức các bạn nghệ sĩ diễn ngâm những bài thơ khác của Thầy Tuệ Sỹ thì tôi thấy... rất đột quá, và biết mình còn phải học hỏi, tập luyện nhiều hơn nữa nếu muốn tiếp tục với sự thích ngâm thơ này.

Ca sĩ Thu Nga ngâm một bài, tôi đã quên một tựa đề, nhưng giọng cô trong vắt, ngân nga quá hấp dẫn mượt mà; Minh Thúy diễn ngâm giọng Huế thật ngọt ngào bài "Cho Ta Chép Nét Bài Thơ này". Nàng thơ này tính hay khiêm nhượng nên có khen cũng dầy này lên không bao giờ chịu nhận, còn cự nự nữa, nên tôi "hàng thêm" khen, mà ch... v tay. Trưởng Ban Văn Nghệ Thúy Nga diễn ngâm bài "Tặng Biệt Hành" và một bài khác nữa. Đến giờ ngai ghi lại những dòng này, tai tôi như còn nghe giọng ngâm êm áp đầy truyền cảm của Thúy Nga. Những nhún nhá, những âm vang, và luyến láy nghe thật là hấp dẫn vô cùng. Thế mới

biết, nghệ thuật là phải qua tôi luyện mới có thành quả đáng kể. Không thể giỡn chơi.

Trong khi mọi người thưởng thức văn nghệ đồng thời cũng được nhân viên nhà hàng Di Lạc dọn ra những món ăn chay nhẹ nhàng mát ruột. Món chè giò chay đặc biệt của nhà hàng Di Lạc mà hương vị chúng tôi đã thưởng thức rất nhiều lần, ăn đến mê luôn phải thêm tào vò nhà. Ngoài ra còn có món súp nấm chay ngon tuyệt hảo, các chị ngồi gần trộm trộm nói súp này ăn giống hệt món “Súp măng cua” mà họ thường ăn ở nhà hàng đó lắm.

Họ nói không sai, vì nhà hàng Di Lạc hàng năm đều được An Toàn Thực Phẩm Thành Phố San Jose trao bằng Vinh Danh, công nhận là nhà hàng sử dụng toàn thực phẩm hữu cơ (Organic) giúp bảo vệ an toàn cho sức khỏe cộng đồng. Thật là thương người khách “viên phương” Thanh Hạnh, nàng múc một mạch là ...hết sạch sành sanh chén súp, và nói, “Món súp ...cứu mạng này ăn vào là thấy khỏe ngay, vì em nhịn đói từ lúc xuống máy bay đến giờ.” Tôi trách nàng sao không nói, vì trong xách tôi lúc nào có mấy viên “kẹo

cứu đói” để phòng ngừa những lúc bị kẹt xe.

Cuối chương trình, mọi người trong ban văn Nghệ đều được mời lên để tặng hoa, những chậu hoa Trạng Nguyên dành riêng cho mùa Giáng Sinh đón Chúa hạ trần. Thật là vui và cảm động.

Có thể nói, buổi Lễ Tưởng Niệm ngày Tiếu Tường của Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ thành công mỹ mãn. Tôi không phải dân “Thung Lũng Hoa Vàng” chánh hiệu, mà là khách đến từ Vùng Đông Vịnh, San Fransisco, nên xin có vài nhận xét khách quan chia sẻ cùng ban tổ chức. Nhà hàng Di Lạc tuy nhỏ nhưng đẹp, ấm cúng, thức ăn ngon, và phục vụ tận tâm tận thiện. Ban Tổ Chức buổi lễ lập chương trình rất bài bản, đúng giờ, và trang trọng; khách mời toàn những nhân vật có uy tín trong cộng đồng, và những người có công lao đối với Phật Giáo địa phương làm cho quan khách chăm chú lắng nghe và không cảm thấy lạc lõng. Đặc biệt, chương trình văn nghệ hôm nay tuy đơn giản nhưng rất tuyệt vời, nhạc hay chọn lọc, thơ của Thầy Tuệ Sỹ thì hay miễn bàn, làm cho một số khách ở lại đến giờ chót mới ra về.

Trân trọng chúc mừng và cảm ơn ban Tổ Chức đã cho nhóm VTLV chúng tôi cơ hội cùng tham gia và được thưởng thức một chương trình Lễ Tưởng Niệm Thầy Tuệ Sỹ thật là cảm động.

Phương Hoa – DEC 22, 2024